مجـــلهی توســـعهی آمـــوزش در علـــــوم پزشـــکی
دورهی ۳، شماره ۵، پاییز و زمستان ۸۹، صفحات ۲۵ تا ۳۰

وضعیت اشتغال دانش آموختگان پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی زنجان

الهام جعفری[۱]، صدیقه کمالی[۲]، نورالسادات کریمان[۳]، افسانه فتحی[۴]

نویسندهی مسئول: دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی زنجان kamalysg@yahoo.com

چکیده

زمینه و هدف: *مساله بیکاری دانش آموختگان آموزش عالی یکی از چالش‌های اساسی اقتصادی و اجتماعی کشور است. هدف از مطالعه‌ی حاضر تعیین وضعیت اشتغال دانش آموختگان مامایی و پرستاری دانشگاه علوم پزشکی زنجان بود.*

روش بررسی: *در این مطالعه‌ی مقطعی کلیه‌ی دانش آموختگان پرستاری و مامایی که در فاصله‌ی سال‌های ۸۳ تا ۸۷ فارغ التحصیل شده بودند، وارد مطالعه شدند. ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه بود. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار آماری SPSS11 بر روی ۲۰۳ پرسشنامه تکمیل شده انجام شد.*

یافته‌ها: *نتایج پژوهش نشان داد که ۲۷/۵۵ درصد دانش‌آموختگان مامایی فاقد شغل بوده، ۴/۰۸ درصد شاغلین دارای وضعیت استخدام پیمانی، ۱۸/۳۷ درصد قراردادی و ۱۵/۳۱ درصد خدمت طرح نیروی انسانی بودند. ۱۱/۴۳ درصد از دانش‌آموختگان پرستاری بیکار بوده، ۳۹/۰۵ درصد شاغلین را نیروهای طرحی و بیش از یک سوم را نیروهای قراردادی و پیمانی تشکیل می‌دهند. بیش از ۷۰ درصد دانش آموختگان در مراکز دولتی و اکثریت در بیمارستان‌ها اشتغال داشتند.*

نتیجه‌گیری: *نتایج پژوهش مبین نرخ بالای بیکاری در دانش آموختگان مامایی و وضعیت شغلی نامطمئن در فارغ التحصیلان پرستاری است. از طرفی سهم مراکز غیر دولتی در این خصوص بسیار ناچیز است.*

واژگان کلیدی: اشتغال، دانش آموختگان، پرستاری، مامایی

مقدمه

وضعیت اشتغال دانش‌آموختگـان آمـوزش عـالی یکـی از مسایل مورد توجه در کشورهای مختلف اسـت. اشـتغال ایـن افراد به لحاظ اهمیت و نقش آن‌هـا یکـی از ارکـان توسـعه‌ی کشور است (۱). دانشگاه‌های علـوم پزشـکی نیـز همـه سـاله پذیرای تعدادی از جوانان برای تحصیل در رشته‌های مختلـف علوم پزشکی می‌باشند. این پذیرش در دهـه‌ی گذشـته اغلـب

۱- کارشناس ارشد مامایی، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی زنجان
۲- کارشناس ارشد مامایی، مربی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی زنجان
۳- کارشناس ارشد مامایی، مربی دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی شهید بهشتی
۴- کارشناس مامایی، بیمارستان امام حسین زنجان

[Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-02-03]

[DOR: 20.1001.1.22519521.1389.3.5.4.7]

روند رو به ازدیاد داشته است (۲). از آنجا که بخش مهمی از سرمایه‌های ملی صرف آموزش عالی می‌شود، به نظر می‌رسد که دانش آموختگان دانشگاه‌ها پس از فراغت از تحصیل نباید مدت زیادی بیکار بمانند و باید سریعا جذب بازار کار شوند. در حالی که آمارهای موجود نشان از بیکاری هزاران دانش‌آموخته از جمله پرستاران و ماماهای فارغ التحصیل دارند (۳). نتایج بررسی‌ها حاکی از ثابت ماندن نحوه‌ی توزیع دانش آموختگان آموزش عالی در بخش اقتصادی در دهه‌های اخیر است (۱). عدم گسترش هماهنگ نظام بهداشتی- درمانی همزمان با افزایش فرهیختگان و دانش آموختگان علوم پزشکی، زمینه‌ساز عدم استفاده از این نیروها بوده است (۴). در بحث نیروی انسانی همواره مساله عدم تعادل و توازن خودنمایی می‌نماید. عدم توازن نیروی انسانی بهداشتی و درمانی به صورت اختلاف بین تعداد، انواع، عملکرد، توزیع و کیفیت کارکنان از یک سو و نیازهای جامعه به خدمات ایشان و توانایی جامعه و دست اندرکاران در اشتغال، پشتیبانی و حفظ و نگهداری این نیروها از طرف دیگر می‌باشد (۵). نادیده گرفتن و بی توجهی به نیازهای جامعه و نیز عدم برنامه ریزی صحیح برای جذب دانشجو سبب صرف منابع زیادی از طرف دولت و خانواده ها برای آموزش، ایجاد مهارت، امور رفاهی و هزینه‌ی تحصیل این افراد می‌گردد (۷و۶). در حال حاضر دانشگاه‌ها با مصرف منابع اقتصادی محدود جامعه هیچ گونه گزارش عملکردی به مردم ارایه نمی‌دهند. بنابراین به‌دست آوردن اطلاعات مناسب از وضعیت دانش آموختگان برای مسوولان دانشگاه‌ها و وزارت متبوع مفید خواهد بود (۸). در واقع اطلاعات و داده‌های دقیق به عنوان یکی از معیارهای اصلی توسعه تلقی می‌شوند. زیرا اساس سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و مدیریت در هر جامعه‌ای اطلاعات و آمار است. شناسایی وضعیت اشتغال، عدم اشتغال به کار و علل آن می‌تواند اطلاعات مفیدی در زمینه‌ی نقش حرفه‌ای و عملکرد دانش آموختگان در اختیار مسوولین قرار دهد (۴)، و در عین حال در خصوص برنامه‌ریزی‌های پذیرش دانشجو و وضعیت ایشان پس از فراغت از تحصیل راه‌گشا باشد. لذا این پژوهش به منظور تعیین وضعیت اشتغال دانش‌آموختگان پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی زنجان طی سال‌های ۸۳ تا ۸۷ صورت گرفت.

روش بررسی

این پژوهش یک مطالعه‌ی مقطعی (cross sectional) می‌باشد. نمونه‌ی پژوهش در واقع همان جامعه آماری یعنی کلیه‌ی فارغ التحصیلان پرستاری و مامایی بود که در فاصله سال‌های ۸۳ تا ۸۷ از دانشکده‌ی پرستاری و مامایی زنجان فارغ‌التحصیل شده بودند. ابزار جمع‌آوری اطلاعات پرسشنامه بود. بخش اول پرسشنامه شامل سوالات عمومی از قبیل: سن، جنس، تاهل، سال ورود به دانشکده، سال فراغت از تحصیل و سهمیه پذیرش و بخش دوم مشتمل بر سوالاتی در خصوص وضعیت اشتغال ایشان بود. جمع‌آوری اطلاعات برای افرادی که آدرس ایشان در بایگانی دانشکده موجود بود از طریق ارسال پرسشنامه به‌صورت پستی و در خصوص سایر افراد از طریق مصاحبه‌ی تلفنی انجام شد. برای تعیین روایی و پایایی پرسشنامه از روش اعتبار محتوا و آزمون مجدد استفاده شد. در نهایت ۲۰۳ نفر پرسشنامه را تکمیل نمودند. نتایج با استفاده از نرم افزار آماری spss 11 مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت.

یافته‌ها

تجزیه و تحلیل اطلاعات نشان داد که ۱۹ نفر (۹/۳۶ درصد) از دانش‌آموختگان مذکر و ۱۸۴ نفر (۹۰/۶۴ درصد) مونث بودند. ۱۲۴ نفر (۶۱/۰۸ درصد) مجرد و ۷۹ نفر (۳۸/۹۲ درصد) متاهل بودند. محدوده‌ی سنی افراد مورد مطالعه ۲۱ تا ۳۰ سال بود. ۲۸ نفر (۲۸/۵۷ درصد) از فارغ التحصیلان کاردانی مامایی ادامه تحصیل نداده بودند،

[Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-02-03]

[DOR: 20.1001.1.22519521.1389.3.5.4.7]

۳۹ نفر (۳۹/۸ درصد) تا مقطع کارشناسی ادامه تحصیل داده، ۲۹ نفر (۲۹/۵۹ درصد) دانشجوی کارشناسی و ۲ نفر (۲/۰۴ درصد) دانشجوی مقطع کارشناسی ارشد بودند. ۵ نفر (۴/۷۶ درصد) از دانش‌آموختگان گروه پرستاری تا مقطع کارشناسی ارشد ادامه تحصیل داده، ۲ نفر (۱/۹۰ درصد) دانشجوی کارشناسی ارشد و مابقی کارشناس می‌باشند. وضعیت اشتغال و استخدامی فارغ التحصیلان پرستاری و مامایی دانشکده‌ی پرستاری و مامایی زنجان در طی سال‌های ۸۳ تا ۸۷ در جداول ۱ و ۲ نشان داده شده است. از بین شاغلین مامایی ۲۲ نفر (۵۵ درصد) در بیمارستان، ۸ نفر (۲۰ درصد) در درمانگاه‌های بهداشتی-درمانی، ۶ نفر (۱۵ درصد) در تسهیلات زایمانی، ۲ نفر (۵ درصد) در مطب و ۲ نفر (۵ درصد) در مراکز آموزشی مشغول به کار بودند. از بین شاغلین پرستاری ۷۸ نفر (۸۵/۷۱ درصد) در بیمارستان، ۲ نفر (۲/۲ درصد) در مطب، ۹ نفر (۹/۸۹ درصد) در مراکز آموزشی و ۲ نفر (۲/۲ درصد) در بخش های اداری مشغول به کار بودند. ۷۴/۴۹ درصد از فارغ التحصیلان مامایی اذعان داشتند که در صورت امکان انتخاب مجدد رشته‌ی تحصیلی، رشته‌ی مامایی را انتخاب نمی‌کنند و ۸۹/۸ درصد علت این امر را عدم وجود جایگاه شغلی و آینده‌ی مشخص برای حرفه‌ی مامایی گزارش کردند. ۶۰/۹۵ درصد از فارغ التحصیلان پرستاری نیز اظهار کردند که در صورتی که می‌توانستند دوباره انتخاب رشته کنند، پرستاری را انتخاب نمی کردند و ۸۰/۹۵ درصد سختی کار و دشواری‌های کار در بیمارستان و شیفت‌های در گردش را علت این امر بیان کردند. در خصوص تمایل برای کار در مناطق محروم، ۷۰/۴۱ درصد از ماماها و ۲۴/۷۶ درصد از پرستاران بیکار تمایل داشتند در صورت وجود فرصت شغلی مناسب در مناطق محروم مشغول به کار شوند. در بررسی علل عدم اشتغال به کار، ۸۴/۲۴ درصد دانش‌آموختگان بیکار دلیل بیکاری خود را عدم وجود موقعیت شغلی در بخش‌های خصوصی و دولتی گزارش کردند.

جدول ۱: وضعیت اشتغال دانش آموختگان پرستاری و مامایی سالهای ۱۳۸۷-۱۳۸۳

گروه	پرستاری	مامایی
شاخص وضعیت اشتغال	فراوانی (درصد)	فراوانی (درصد)
بیکار	۱۲ (۱۱/۴۳ درصد)	۲۷ (۲۷/۵۵ درصد)
اشتغال در دوایر دولتی	۸۵ (۸۰/۹۵ درصد)	۶۹ (۷۰/۴۱ درصد)
اشتغال در دوایر خصوصی	۸ (۷/۶۲ درصد)	۲(۲/۰۴ درصد)

جدول ۲: وضعیت استخدامی دانش آموختگان پرستاری و مامایی سالهای ۱۳۸۷-۱۳۸۳

شاخص	پرستاری	مامایی
وضعیت استخدامی	تعداد (درصد)	تعداد (درصد)
استخدام رسمی قطعی	۲(۱/۹۰ درصد)	-
استخدام رسمی آزمایشی	۶(۵/۷۱ درصد)	-
استخدام پیمانی	۱۸(۱۷/۱۴ درصد)	۴(۴/۰۸ درصد)
قراردادی	۱۹(۱۸/۱ درصد)	۱۸(۱۸/۳۷ درصد)
طرح نیروی انسانی	۴۱(۳۹/۰۵ درصد)	۱۵(۱۵/۳۱ درصد)
مطب	۲(۱/۹۰ درصد)	۲(۲/۰۴ درصد)
شغل غیرمرتبط با رشته	۳(۲/۸۶ درصد)	۱(۱/۰۲ درصد)

بحث

نتایج پژوهش حاضر نشان داد که نزدیک به یک سوم دانش‌آموختگان مامایی بیکار می‌باشند. امیدوار و آقاجانی دلاور مطالعه‌ای را با هدف بررسی وضعیت اشتغال دانش آموختگان مامایی دانشگاه علوم پزشکی بابل انجام داده و گزارش کردند که ۴۸/۷ درصد از فارغ التحصیلان مامایی

[Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-02-03]

[DOR: 20.1001.1.22519521.1389.3.5.4.7]

ورودی ۷۱ تا ۷۶ این دانشگاه بیکار بوده، از میان شاغلین نیز ۴۸/۸ درصد در حال گذراندن طرح نیروی انسانی و فقط ۲۵ درصد به صورت رسمی، پیمانی و یا قراردادی استخدام شده بودند. همچنین در این مطالعه گزارش شد که ۸۲/۹ درصد از دانش آموختگان، در بخش دولتی و فقط ۱۷/۱ درصد در بخش خصوصی شاغل بودند (۹). در مقایسه‌ی نتایج مطالعه این پژوهشگران و مطالعه‌ی حاضر، اگرچه به نظر می‌رسد نرخ بیکاری دانش آموختگان مامایی کاهش یافته است ولی علت اصلی این مساله تفاوت مقطع تحصیلی فارغ التحصیلان این دو مطالعه می‌باشد. زیرا در پژوهش ما، جمعیت مورد مطالعه دانش آموختگان مقطع کاردانی مامایی بودند که حدود یک سوم ایشان ادامه تحصیل داده، در زمان پژوهش دانشجوی مقطع کارشناسی بودند. بنابراین علی رغم عدم اشتغال به کار، این گروه به عنوان جمعیت بیکار محسوب نمی‌شدند. از طرف دیگر به نظر می‌رسد در سال‌های اخیر جذب نیروهای قراردادی نسبت به گذشته افزایش قابل توجهی داشته است. در عین حال، بیش از ۱۸ درصد شاغلین در این مطالعه، مشغول گذراندن طرح نیروی انسانی بودند که صرفا یک دوره‌ی اشتغال موقت است و با حذف این افراد و دانشجویان مشغول به تحصیل، نرخ بیکاری در مطالعه ما از ۲۷/۵۵ به ۷۷/۵۴ درصد خواهد رسید. امیدوار و آقاجانی دلاور نیز با حذف نیروهای طرحی، نرخ بیکاری فارغ‌التحصیلان مامایی را ۸۰ درصد گزارش کردند (۹). با توجه به شرایط و محدودیت‌های موجود در امر استخدام نیروهای جدید، به نظر می‌رسد طرح نیروی انسانی می‌تواند ضمن افزایش توان و مهارت‌های عملی دانش‌آموختگان جدید، به عنوان یک برنامه‌ی اشتغال نیز سهم مهمی در جذب این افراد داشته باشد. در عین حال مطالعات نشان می‌دهند که گذراندن دوران طرح در افزایش انگیزه‌ی شغلی دانش‌آموختگان نیز سهم به‌سزایی دارد. به طوری که در مطالعه‌ی توتونچی و همکاران، دو سوم دانش آموختگانی که طرح خود را گذرانده یا در حال گذراندن آن بودند، اظهار نمودند که دوره‌ی فوق برای اشتغال آن‌ها ایجاد انگیزه کرده است (۱۰و۴). با توجه به این موضوع به نظر می‌رسد یکی از راهکارهای کاهش نرخ بیکاری و افزایش بهره‌وری نیروهای متخصص، افزایش طول مدت طرح و ارایه‌ی برنامه‌هایی همچون طرح خدمت ۵ ساله پزشکان در مناطق محروم برای ماماها می‌باشد (۳). واقعیت این است که به دلیل محدودیت‌های موجود، سهم استخدام دولتی در جذب فارغ‌التحصیلان به طور کلی و دانش آموختگان مامایی به طور خاص بسیار اندک است. اگرچه برای ایجاد فرصت‌های شغلی نباید تنها به خدمات دولتی تکیه کرد، وارد کردن بخش‌های خصوصی و تعاونی به این عرصه نیز لازم است (۳)، ولی به نظر می‌رسد، یکی از مشکلات اساسی در این زمینه عدم جایگزینی صحیح نیروهای متخصص در موقعیت‌های مناسب است، به‌طوری‌که ماماها فقط در چند موقعیت شغلی محدود از جمله اتاق زایمان، مراکز بهداشتی درمانی و تسهیلات زایمانی به‌کار گرفته می‌شوند. در حالی‌که در سایر بخش‌ها از جمله بخش‌های سزارین، مامایی و بخش بعد از زایمان که کاملا در ارتباط با این تخصص بوده، از این گروه استفاده نمی‌شود. این محدودیت‌ها باعث شده است که همواره در بخش دولتی و خصوصی تسهیلات استخدامی اندکی برای ماماها وجود داشته باشد، به‌طوری‌که در بین دانش‌آموختگان رشته‌های پزشکی، فارغ التحصیلان این رشته با حدود ۶۰ درصد بیکاری بیشترین سهم بیکاری را از آن خود کرده‌اند (۱۱). نتایج مطالعه‌ی حاضر در خصوص وضعیت اشتغال فارغ التحصیلان پرستاری نشان داد که نزدیک به ۱۲ درصد از فارغ التحصیلان این رشته بیکار می‌باشند و این در حالی است که نزدیک به نیمی از شاغلین این گروه را نیروهای طرحی و بیش از یک سوم را نیروهای قراردادی و پیمانی تشکیل داده‌اند. نتایج پژوهش انجام شده توسط علیزاده و همکاران نشان داد که ۵۰ درصد فارغ التحصیلان پرستاری استخدام

[Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-02-03]

[DOR: 20.1001.1.22519521.1389.3.5.4.7]

رسمی و بقیه قراردادی و در مراکز خصوصی شاغل بودند (۳). همچنین نتایج مطالعه بخشی و همکاران (۱۳۷۹) نشان داد که ۷۹/۷ درصد فارغ التحصیلان پرستاری در وضعیت رسمی قطعی بوده‌اند (۴). مطالعه‌ی دیگری توسط صابریان و حاجی آقاجانی در ارتباط با سرنوشت شغلی دانش‌آموختگان سال‌های ۷۱ تا ۷۸ دانشکده‌ی پرستاری سمنان انجام شد. نتایج این پژوهش موید آن بود که، ۳۰/۱۲ درصد از فارغ‌التحصیلان پرستاری در وضعیت رسمی آزمایشی، ۱۷/۲ درصد رسمی قطعی، ۱۲/۸ درصد قراردادی و ۱۱/۸ درصد طرحی بوده و ۲۷/۹۵ درصد نیز پاسخ غیره را مشخص نموده بودند (۱۲). به عبارتی ۶۰/۱۲ درصد از فارغ‌التحصیلان پرستاری در استخدام دولتی بودند. در مقایسه‌ی نتایج این پژوهش‌ها با مطالعه ما به نظر می‌رسد فارغ‌التحصیلان پرستاری در دهه‌ی ۷۰ نسبت به دانش آموختگان سال‌های اخیر از وضعیت استخدامی مطمئن‌تری برخوردار بودند. به نظر می‌رسد یکی از علل این امر جایگزینی استخدام قراردادی و پیمانی به جای استخدام رسمی در سال‌های اخیر باشد. از سوی دیگر در مطالعه حاضر بیشتر واحدهای مورد پژوهش در گروه پرستاری را فارغ‌التحصیلان ۳ سال اخیر تشکیل داده بودند که هم اکنون در حال گذراندن دوره‌ی طرح نیروی انسانی بودند. همچنین فراوانی بیکاری در دانش آموختگان پرستاری در مطالعات انجام شده توسط صابریان و حاجی آقاجانی ۱۷/۲ درصد، علیزاده و همکاران ۱۹/۳ درصد گزارش شده است (۱۲ و ۳)، که قابل مقایسه با نتایج پژوهش ما می‌باشد. ضرغامی گزارش کرد که حدود ۴۰ درصد از دانش‌آموختگان پرستاری در مشاغلی غیر از تخصص خود اشتغال دارند (۱۳). در حالی‌که در مطالعه‌ی ما فقط حدود ۳ درصد از فارغ‌التحصیلان در حرف غیر مرتبط با رشته‌ی تحصیلی خود اشتغال داشتند، به نظر می‌رسد دلیل این امر افزایش آگاهی عمومی در بین جوانان در خصوص انتخاب رشته و جذب بیشتر دانشجویان دختر در رشته‌ی پرستاری نسبت به گذشته است که معمولا انتخاب‌های محدودتری در گزینش مشاغل مختلف اجتماعی دارند. در ارتباط با ادامه‌ی تحصیل در مقاطع بالاتر، اکثریت دانشجویان مامایی (۶۹/۴ درصد) تا مقطع کارشناسی ادامه تحصیل داده‌اند. ولی فقط ۲/۰۴ درصد از دانشجویان مامایی و ۶/۶۷ درصد از دانشجویان پرستاری تا مقطع کارشناسی ارشد ادامه تحصیل داده‌اند. در مطالعه‌ی امیدوار و آقاجانی دلاور ۱۲/۵ درصد از فارغ‌التحصیلان مامایی دانشگاه علوم پزشکی بابل در مقطع کارشناسی ارشد پذیرفته شده که از این بین فقط یک نفر فارغ‌التحصیل شده که بلافاصله به عنوان عضو هیات علمی جذب دانشگاه شده بود (۹). همچنین در مطالعه صابریان و حاجی آقاجانی (۱۳۸۲) ۱۲/۹ درصد از فارغ التحصیلان پرستاری سمنان در مقطع کارشناسی ارشد و بالاتر ادامه تحصیل داده بودند (۱۲). دانشجویان مامایی علت عدم ادامه تحصیل را ناامیدی در به‌دست آوردن موقعیت شغلی در آینده و ظرفیت کم پذیرش در مقطع کارشناسی ارشد ذکر کرده‌اند. در حالی‌که فارغ التحصیلان پرستاری، علت این امر را در درجه‌ی اول اهمیت بیشتر اشتغال نسبت به ادامه تحصیل و حفظ موقعیت شغلی و در درجه‌ی دوم ظرفیت کم پذیرش در مقطع کارشناسی ارشد عنوان کردند. همچنین فقط ۲۵/۵۱ درصد از فارغ‌التحصیلان مامایی اظهار داشتند در صورت امکان مجدد انتخاب رشته، مامایی را انتخاب می‌کنند، و اکثریت آن‌ها علت این امر را عدم وجود جایگاه شغلی و آینده‌ی مشخص برای حرفه‌ی مامایی گزارش کردند. در مطالعه‌ی امیدوار و آقاجانی دلاور (۱۳۸۳) نیز ۷۶ درصد از دانش آموختگان مامایی اعلام کردند که در صورت امکان انتخاب رشته‌ی مجدد، مامایی را انتخاب نخواهند کرد و قریب به اتفاق آن‌ها علت این امر را عدم وجود آینده‌ی شغلی عنوان کردند (۹). همچنین نتایج پژوهش نشان داد که ۶۰/۹۵ درصد از از فارغ التحصیلان پرستاری اظهار کردند که در صورت امکان تعیین رشته‌ی مجدد، پرستاری را

[Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-02-03]

[DOR: 20.1001.1.22519521.1389.3.5.4.7]

انتخاب نمی‌کردند و اکثریت این افراد دلیل این امر را سختی کار و نارضایتی از شیفت‌های در گردش عنوان کردند.

نتیجه‌گیری

نتایج پژوهش مبین نرخ بالای بیکاری در دانش آموختگان مامایی و وضعیت شغلی نامطمئن در فارغ‌التحصیلان پرستاری است. سهم مراکز غیر دولتی در ایجاد زمینه‌های اشتغال برای این گروه از دانش آموختگان بسیار ناچیز است.

تقدیر و تشکر

بدین‌وسیله از همکاری پرسنل محترم آموزش و نیز فارغ‌التحصیلان رشته‌های پرستاری و مامایی دانشکده پرستاری و مامایی زنجان نهایت تشکر و قدردانی را می‌نماییم.

منابع

۱- چیت ساز قمی مج. آموزش عالی، اشتغال و بیکاری. خلاصه مقالات بررسی مشکلات و چشم انداز اشتغال دانش آموختگان آموزش عالی. ۹ و ۱۰ خرداد ۱۳۷۹، دانشکده مدیریت دانشگاه تهران.

۲- ملکوتیان م، پرورش ع. وضعیت اشتغال دانش آموختگان رشته بهداشت محیط سراسر کشور طی سال‌های ۸۱-۷۵. مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی ۱۳۸۲؛ ۳(۲): ۶۵-۶۱.

۳- محمد علیزاده چرندابی س، برادران رضایی م. بررسی زمینه‌های اشتغال فارغ‌التحصیلان پرستاری و مامایی. پژوهش در علوم پزشکی ۱۳۷۷؛ ویژه نامه سومین همایش کشوری آموزش پزشکی.

۴- بخشی ح، اسماعیل‌زاده م، طالقانی ف، رفیعی غ، مهدی‌زاده خ. وضعیت اشتغال به کار دانش‌آموختگان دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان. مجله دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی- درمانی قزوین ۱۳۸۱؛ ۲: ۲۳-۱۶.

۵- دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی. گزارش در خصوص تعداد متخصصین مورد نیاز کشور. تهران: وزارت بهداشت و درمان آموزش پزشکی. ۱۳۷۷.

۶- مسلمی‌حقیقی ف، فتوح‌آبادی م. بررسی میزان اشتغال، رضایت شغلی و مهاجرت فارغ‌التحصیلان فیزیوتراپی شهر شیراز. مجموعه مباحث اولین کنگره کارآفرینی در بخش بهداشت و درمان. ۱۳۸۰.

۷- طباطبائی‌نژاد ح، محمدی مر. صدور دانش‌آموختگان پزشکی، اشتغال‌زایی یا فرار مغزها. مجموعه مباحث اولین کنگره کارآفرینی در بخش بهداشت و درمان. ۱۳۸۰.

۸- جوادی حر، آصف‌زاده س، مشاطان م. موقعیت شغلی دانش آموختگان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی قزوین. مجله دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی- درمانی قزوین. ۱۳۸۱؛ ۲: ۳۲-۲۴.

۹- امیدوار ش، آقاجانی دلاور م. وضعیت اشتغال دانش آموختگان مامایی دانشگاه علوم پزشکی بابل. مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی ۱۳۸۳؛ ۴: ۷۰-۶۷.

۱۰- توتونچی م، ناجی ه، رفیعیان، سلیمانی ب. بررسی وضعیت اشتغال و علل آن در فارغ‌التحصیلان دانشکده‌ی پرستاری اصفهان. مجله پژوهش در علوم پزشکی.۱۳۷۶؛ ۲: ۸۷-۸۲.

۱۱- رفیعی‌طالقانی م. افزایش در آمار فارغ‌التحصیلان بیکار. روزنامه اعتماد، شماره ۱۹۷۱. ۱۹ خرداد ۱۳۸۸: ۸.

۱۲- صابریان م، حاجی آقاجانی س. سرنوشت شغلی دانش‌آموختگان دانشکده پرستاری سمنان. مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی. ۱۳۸۲؛ ۹: ۵۶-۵۲.

۱۳- ضرغامی م. مشکلات اشتغال و بی‌کاری فارغ‌التحصیلان آموزش عالی، تنگناها، زمینه‌ها و راه حل‌ها. فصل‌نامه پژوهش ۱۳۷۹؛ ۲: ۸۹-۸۳.

[Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-02-03]

[DOR: 20.1001.1.22519521.1389.3.5.4.7]